

Saksframlegg

Arkivnr. 037	Saksnr. 2019/2007-1	
Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		23.05.2019

Saksbehandler: Knut Magne Lundemo

Eierstrategi og eiermelding 2019 - Formannskapet som Eierforum

Dokumenter i saken:

- 1 S Eierstrategi og eiermelding 2019 - Formannskapet som Eierforum

Vedlegg

- 1 Eiermelding-2019-revideringsutgave-eierforum

Ingress

Midtre Gauldal kommunestyret vedtok 14. juni 2018 i sak nummer 47/18 at Eiermelding og Eierstrategi for kommunens eierskap skal oppdateres årlig av Formannskapet i egenskap av «Eierforum» før fremleggelse. I vedtaket er det presisert at det avsettes nok tid til arbeidet for å sikre konsistente vurderinger.

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

Eiermeldingen gir kommunestyret muligheter til å kontrollere sin utøvelse av sitt eierskap og gjennomføre en aktiv eierstyring. Dette er et omfattende og svært viktig arbeid. Vedtaket fra 2018 tilsier at formannskapet skal være kommunens permanente **Eierforum** i stedet for det oppnevnte eierskapsutvalget som avsluttet sitt virke ved sluttbehandlingen 14. juni 2018.

For dette årlige arbeidet forsøker Rådmannen å utvikle gode rutiner som imøtekommer behovet for tilstrekkelig tid til gjennomgang og konklusjon for Eierforumets medlemmer. Selv om langsiktighet er et nøkkelord for kommunens eierskap, så vil det være behov for en gjennomgang av alle virksomhetene kommunen har eierinteresser i før dokumentet fremmes kommunestyret.

Det er naturlig at det til enhver tid sittende kommunestyre på selvstendig grunnlag vil bestemme hvordan kommunens eierskap skal utøves og når hovedrevisjon av Eiermeldingen skal foregå. Denne saken fremmes slik at vedlagte Eiermelding utgjør en «revisjonsutgave» av 2018-meldingen hvor bare informasjonen fra Brønnøysundregistrene er oppdatert (per mai 2019), mens vurderingene og anbefalingene med videre fra 14. juni 2018 (det som i forrige melding står i dobbeltkantet ramme i meldingsteksten) er opprettholdt.

Eierforumets medlemmer kan på eget initiativ gjennomgå revisjonsutgaven inntil etter kommunevalget 2019, hvor nytt Eierforum (Formannskapet) i forbindelse med obligatorisk folkevalgtopplæring også skal gjennomføre opplæring i eierstyring. Den reviderte utgaven vil deretter fremmes av Eierforum som «Eierstrategi og Eiermelding 2019» i egen sak til kommunestyret.

Faktiske opplysninger

Nevneverdige endringer i kommunens eierinteresser siden 2018-meldingen:

- Grindahaugen Borettslag er avviklet og kommunen har overtatt eiendomsmassen.
- Gauldal Eiendom AS er slettet og i sin helhet kjøpt av Gauldal Energi AS.

To (2) vesentlige begreper:

Eierstrategi – skal gi en nærmere beskrivelse av hva eierne (kommunestyret) vil med et selskap.

Eiermelding – en samlet oversikt over de selskaper og samarbeidsformer Midtre Gauldal kommune deltar i, og videre hvilke prinsipper kommunen vektlegger i sin eierstyring av disse selskapene.

Kommunestyret har både et tilsyns- og et kontrollansvar for å sikre at virksomheten når sine mål som er nedfelt i vedtekter, strategi- og plandokumenter.

Kommunens **Eierforum** skal gjennomgå alle eierskap årlig og sammenfatte sin anbefaling til kommunestyret.

I Eierstrategien anbefaler Eierforum hensikten med virksomheten og de krav kommunen som eier setter til virksomheten. Dokumentet skal vise de politiske prinsippene og de juridiske styringsvalgene.

Kommunens strategi skal videre avspeile seg i virksomhetens strategi og målsettinger.

Midtre Gauldal kommunes retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap, gjeldende fra 14. juni 2018:

1) *Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte.*

Midtre Gauldal kommune skal gjennomføre opplæring i eierstyring i forbindelse med den obligatoriske folkevalgtopplæringen etter hvert kommunestyrevalg.

2) *Utarbeidelse av eiermeldinger.*

Midtre Gauldal kommune sin eiermelding skal oppdateres av kommunestyret selv hvert år, og gjennomgå en grundig revidering en gang i hver valgperiode samtidig med kommuneplanen.

3) *Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter.*

Midtre Gauldal kommune skal ha et langsiktig og ansvarlig perspektiv på sitt eierskap i ulike selskap. Målet med eierskapet skal være tydelig, og gå fram av selskapsavtalen/vedtektene. Samfunnsansvar, åpenhet, likestilling og etikk må vurderes.

4) *Vurderinger og valg av selskapsform.*

Ved spørsmål om oppretting av selskap eller endring av selskapsform skal Midtre Gauldal kommune legge vekt på følgende vurderingstema:

- Muligheten for politisk styring
- Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
- Selskapets frihet og fleksibilitet
- Juridisk status

5) *Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet.*

For selskap som både driver monopol- og konkurransevirkosomhet skal Midtre Gauldal kommune ha en særskilt vurdering av selskapsorganiseringen.

6) *Tilsyn og kontroll.*

Kontrollutvalget skal utarbeide en årlig plan for gjennomføring av selskapskontroll. Ved kontrollgjennomføring skal eiermeldingen være det mest sentrale eierstyringsdokumentet. Kontrollutvalget vurderer selv om det er behov for å være til stede under generalforsamlinger.

7) *Sammensetning og funksjon til eierorgan.*

Ordføreren er Midtre Gauldal kommune sin eierrepresentant under generalforsamlinger i aksjeselskap. Varaordføreren kan møte i stedet for ordføreren. I selskap hvor kommunen eier mer enn 30 % av aksjene skal Midtre Gauldal kommune alltid være representert under generalforsamlinger. Ordføreren vurderer selv behovet for å være til stede i selskap hvor kommunen har mindre eierandel.

I andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker ihht aksjeloven skal ordføreren innhente mandat fra kommunestyret, jfr pkt 8.

8) *Gjennomføring av eiermøter.*

Midtre Gauldal kommune skal ha et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i kommunalt valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapenes styrende organ. I saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges.

9) *Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor.*

Den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål. Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell ledelseskompentanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgmemnda.

10) *Valgmemnd for styreutnevneelse i aksjeselskap og interkommunale selskaper.*

Funksjonen som valgmemnd for styreutnevneelse skal utøves av formannskapet. Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret. I forkant forbereder rådmannen etter ønske fra valgmemnda kriterier for styrets komplementære kompetanse.

11) *Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene.*

Styrelederen har hovedansvaret for å sikre at styrearbeidet fungerer godt, og at styrets kompetanse blir utviklet gjennom årlig styreevaluering. Før valgmemnda (formannskapet) fremmer sin innstilling, skal kompetansebehovet være drøftet med styrelederen.

12) *Styresammensetning i konsernmodell.*

Ved konsernorganisering skal datterselskap ha andre styremedlemmer enn morselskapet.

13) *Oppnevneelse av vararepresentanter.*

Midtre Gauldal kommune skal som hovedregel ha ordninger med numerisk valg av vararepresentanter.

14) *Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene.*

Når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyret, skal det foretas en særskilt vurdering av hvilke habilitetsproblem som kan oppstå.

15) *Kjønnsrepresentasjon i styrene.*

Uavhengig av selskapsform vil Midtre Gauldal kommune arbeide for lik kjønnsrepresentasjon i styret. Dette gjelder også selskapenes datterselskap.

16) *Godtgjøring til styremedlemmer.*

En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eiermeldinger, og den faste godtgjørelsen til styremedlemmer skal både reflektere selskapets kompleksitet og omfang, og lønns- og godtgjørelsesnivået i Midtre Gauldal kommune.

17) *Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter.*

For selskap som er organisert som selvstendige rettssubjekt skal styret vurdere behovet for å være medlem i en arbeidsgiverorganisasjon.

18) *Utarbeidelse av etiske retningslinjer.*

Midtre Gauldal kommune ønsker at etiske prinsipp og samfunnsansvarlig forretningsdrift blir forankret i selskap som kommunen eier eller har eierinteresser i. Styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp.

19) *Administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.*

Rådmannen eller hans underordnede skal ikke sitte i styre for selskap der kommunen har eierinteresser. For kommunale foretak skal rådmannen utøve tilsynsfunksjoner på vegne av kommunestyret, og kan på eget initiativ fremme saker for kommunestyret som berører KF'enes virksomhet.

(Ordlyden foran er justert i henhold til kommunestyrevedtaket i sak 47/18 av 14. juni 2018 (vedtaket berører punkt 2, «hvert annet år» skal være «hvert år» og ordet, «Eierskapsmelding» endret til «Eiermelding»)

Vurdering

Forholdet til overordnede mål og strategier/samfunnsplan

Kommunestyret har både et tilsyns- og et kontrollansvar for å sikre at virksomhetene kommunen har eierskap i når sine mål som er nedfelt i vedtekter, strategi- og plandokumenter. Tilrådingen kommer fra kommunens Eierforum til kommunestyret i form av en Eiermelding med Eierstrategi.

Økonomiske konsekvenser

Gjennomføringen og utarbeidelsen av «Eiermeldingen 2019» krever avsatt inntil en møtedag for hele Formannskapet etter kommunevalget 2019. Detaljer avklares med ordfører og rådmann.

Rådmannens innstilling

1. Midtre Gauldal formannskap tar «*Eierstrategi og Eiermelding 2019 – Revideringsutgave – Eierforum*» til orientering.
2. Nytt Eierforum (Formannskapet) gjennomfører etter kommunevalget en grundig gjennomgang og revidering.
3. Eiermelding 2019 fremmes av Eierforum til kommunestyret i Midtre Gauldal før 31. desember 2019.